

FESTIVAL
NITS DE CLÀSSICA

JEAN-GUIHEN QUEYRAS

20/07

FUNDACIÓ AUDITORI PALAU DE CONGRESSOS GIRONA

Dissabte 20 de juliol. Saló del Tron del Museu d'Art
i Claustre de Sant Pere de Galligants

© Marco Borggreve

JEAN-GUIHEN QUEYRAS VOLONCEL

20 h
*Ens preparem
el concert amb
Xavier Paset*

PROGRAMA

J. S. Bach (1685 - 1750):
Integral de les Suites per a violoncel sol

Saló del Tron del Museu d'Art

Suite per a violoncel núm. 1, en Sol major, BWV 1007

Prélude
Allemande
Courante
Sarabande
Menuets I-II
Gigue

Suite per a violoncel núm. 2, en Re menor, BWV 1008

Prélude
Allemande
Courante
Sarabande
Menuets I-II
Gigue

Suite per a violoncel núm. 3, en Do major, BWV 1009

Prélude
Allemande
Courante
Sarabande
Bourrées I-II
Gigue

Claustre de Sant Pere de Galligants**Suite per a violoncel núm. 4, en Mi bemoll major, BWV 1010**

Prélude
 Allemande
 Courante
 Sarabande
 Bourrées I-II
 Gigue

Suite per a violoncel núm. 5, en Do menor, BWV 1011

Prélude
 Allemande
 Courante
 Sarabande
 Gavottes I-II
 Gigue

Suite per a violoncel núm. 6, en Re major, BWV 1012

Prélude
 Allemande
 Courante
 Sarabande
 Gavottes I-II
 Gigue

Unes Suites molt nostrades

Oriol Pérez i Treviño, musicòleg i assagista

Si a les Nits de Clàssica d'enguany s'ofereix l'oportunitat d'escoltar algunes de les col·leccions bachianes per a clavicèmbal i violí més importants, aquesta oportunitat no seria el mateix si no hi hagués també una presència de les mítiques *Sis Suites per a violoncel BWV 1007-BWV 1011* del compositor d'Eisenach. En mans de Jean-Guihen Queyras tindrem l'oportunitat d'atansar-nos, de nou, a una col·lecció indissociable de la figura de Pau Casals (1876-1973) que, precisament, va ser qui la va treure de l'oblit. La va descobrir quan tenia només tretze anys i va trobar en una botiga de música de Barcelona l'edició de F. Grützmacher. Aquesta col·lecció, com tantes altres obres del catàleg bachian, tot just començava a ser recuperada i, progressivament, en el cas d'aquestes celebèrrimes *Suites*, la recepció inicial que havien obtingut era la de ser considerades tan sols unes obres pedagògiques compostes per una de les tres grans B de la música germànica. Poc

rellevants, vaja. Casals, però, va decidir estudiar-les a fons i va decidir esperar a tenir seixanta anys per realitzar-ne un enregistrament, considerat per alguns com el disc més important de la història de la música catalana.

Molt poques vegades s'ha donat importància al fet que Casals decidís enregistrar en tres sessions —una primera als mítics estudis Abbey Road de Londres el novembre de 1936 i dues més a París els anys 1938 i 1939— aquestes *Suites per a violoncel* en els anys de la Guerra Civil espanyola. Passat el temps, ara que podem escoltar extraordinàries versions com la de Queyras, hem de pensar que sense Casals aquesta música, possiblement, hagués tingut una altra sort. Però difícilment ens atrevim a dir que hagués pogut caure en l'oblit, perquè és una obra que porta incorporat un testament espiritual en una música que, usant els termes de Wilfrid Mellers, sembla que l'home creï una dansa de Déu i per a Déu.

Adscrites als anys d'Anhalt-Köthen (1717-1723), encara avui és difícil poder-ne realitzar una cronologia precisa i, el més interessant, saber si van ser compostes abans o després de la col·lecció de *Sonates i Partites per a violí sol*. Sigui com sigui, la col·lecció denota una consciència instrumental de proporcionar unes possibilitats lingüístiques i virtuosístiques per a l'instrument en un moment històric en el qual, predominantment, el violoncel era un instrument de baix continu. Bach, una vegada més, adopta un paper pioner en llegar unes obres que ja no només van permetre fer tocar a l'instrument unes suites en sis moviments, sempre amb la mateixa estructura fixa de preludi seguit de cinc moviments de dansa—allemande, courante, sarabande, una dansa de naturalesa «galant» (*minuet*, *bourrée* o *gavotte*) i una *gigue conclusiva*— sinó també lloar Déu i permetre el gaudi de l'ànima.

Aquest paper pioner va requerir, però, del seu temps

des de la seva creació fins a l'enregistrament de Casals. Si la primera edició impresa no va arribar fins al 1824 gràcies a Louis Pierre Norblin (1781-1854) —editada a París per l'editorial Janet et Cotele, amb el títol de «Sonates ou Études»—, Robert Schumann (1810-1856) va decidir compondre un acompanyament pianístic per a les *Suites*, un acompanyament que va ser destruït per instàncies de Clara Schumann i Joseph Joachim, però de la qual n'hem conservat una còpia del violoncel·lista Julius Goltermann (1825-1876).

No va ser fins al 1925 que Casals va començar a interpretar-les en directe i, per tant, va iniciar-se aquesta important operació cultural que ha estat la de convertir les *Sis Suites* en «l'obra» per a violoncel per excel·lència. Des d'aleshores, tots els violoncel·listes aspiren a realitzar la seva aportació i lectura pròpies. La de Queyras, realitzada amb un instrument històric de finals del segle XVII, és de les que no deixen indiferent...

JEAN-GUIHEN QUEYRAS

Curiositat, diversitat i integritat són característiques que defineixen el treball artístic de Jean-Guihen Queyras. Sigui en directe o en els seus enregistraments, podem apreciar un artista apassionat i totalment dedicat a la música, amb una visió sobre la partitura humil i sense pretensions, que reflecteix de forma clara la seva essència. “Les motivacions del compositor, de l'interpret i del públic han d'estar en sintonia

amb la finalitat d'aconseguir una experiència al concert excepcional”. Jean-Guihen Queyras va aprendre aquesta màxima interpretativa de Pierre Boulez, amb qui va establir una llarga col·laboració artística. Aquesta filosofia, juntament amb una tècnica impecable i un estil captivador, es materialitzen en cadascuna de les seves actuacions i en el seu compromís absolut envers la música.

Els seus apropaments a la Música Antiga –quan ha col·laborat amb l'Orquestra Barroca de Friburg, amb l'Akademie für Alte Musik Berlín i amb el Concerto Köln– i a la Música Contemporània són igualment exhaustius. Ha estrenat obres d'Ivan Fedele, Gilbert Amy, Bruno Mantovani, Michael Jarrell, Johannes-Maria Staud i Thomas Larcher. I sota la direcció del mateix compositor, ha enregistrat el Concert per a violoncel de Peter Eötvös, el novembre del 2014.

És membre fundador del Quartet Arcanto. Els seus companys habituals en música de cambra són els pianistes Alexander Melnikov, Alexandre Tharaud i la violinista Isabelle Faust. També col·labora amb Kevyan i Bijan Chemirani, especialistes en zarb, instrument de percussió iranià.

La seva versatilitat l'ha portat a nombroses sales, festivals i orquestres, i també a ser *Artista en residència* al Concertgebouw d'Amsterdam, al Festival d'Aix-en-Provence, Vredenburg Utrecht, De Bijloke de Gante i al Wigmore Hall de Londres, entre d'altres.

Ha tocat amb les principals orquestres del món: Orquestra

de Filadèlfia, Orquestra Simfònica de la Ràdio de Baviera, Philharmonia Orchestra, Orchestre de París, Orquestra Simfònica NHK, Gewandhausorchester i l'Orquestra de la Tonhalle de Zuric. Ha col·laborat amb directors com ara Iván Fishcer, Philippe Herreweghe, Yannick Nézet-Séguin, Jiří Bělohlávek, Oliver Knussen i Sir Roger Norrington.

Té una impressionant discografia. Els seus enregistraments dels concerts per a violoncel d'Edward Elgar, Antonin Dvorak, Philippe Schoeller i Gilbert Amy han rebut el reconeixement de la crítica. Dins el projecte d'Harmonia Mundi dedicat a Schumann, ha enregistrat la integral de tríos per a piano amb Isabelle Faust i Alexander Melnikov, així com el *Concert per a violoncel* amb l'Orquestra Barroca de Friburg sota la direcció de Pablo Heras-Casado. L'enregistrament *THRACE-Sunday Morning Sessions*, en col·laboració amb els germans Chemirani i Sokratis Sinopoulos (Lyra), publicat l'agost del 2016, explora les interseccions entre la música contemporània, la improvisació i les tradicions mediterrànies. L'any 2018

va publicar dos guardonats enregistraments amb obres de Carl Philipp, Emanuel Bach i Antonio Vivaldi.

Els projectes per a la temporada 2018/19 han inclòs una gira per Amèrica del Nord, interpretacions de *Mitten wir im Leben sind* amb Anne Teresa de Keersmaeker, així com d'altres compromisos amb l'Orquestra Simfònica Alemanya de Berlín, Atlas Ensemble, Orchestra of the Eighteenth Century i l'Orquestra Simfònica de Detroit.

Entre les seves actuacions a l'Estat espanyol destaca durant el 2013 la integral de Suites de Bach al Palau de la Música de Barcelona. L'any 2014 realitza un "retrat d'artista" amb l'Orquestra Ciutat de Barcelona. L'any 2015 actua a l'orquestra de Galícia, a la Setmana de Música Religiosa de Cuenca i debuta amb l'Orquestra Nacional d'Espanya. El febrer del 2016 presenta amb gran èxit la integral de *Suites* de Bach a l'Auditorio Nacional de Madrid i torna a actuar al Palau de la Música el mes de novembre. L'any 2017 va actuar a la Sociedad Filarmònica de Bilbao i juntament amb Alexandre Tharaud actuen al Festival Nits de Clàssica. El 2018

es presenta de nou a Bilbao i a l'Auditorio Nacional, i amb Alexander Melnikov i Isabelle Faust al Palau de la Música. El 2019 ha actuat a l'Auditorio Nacional i al Palau de la Música amb el trio que forma amb Tabea Zimmermann i Daniel Sepec. I tornarà, amb Alexander Melniko i Veronika Eberle a l'Orquestra Nacional d'Espanya. L'any 2020 debutarà amb l'orquestra de Tenerife i tornarà als escenaris del Palau, Auditorio Nacional i Sociedad Filarmònica de Bilbao.

Jean-Guihen Queyras té una càtedra a la Universitat de Música de Friburg i és director artístic del festival "Rencontres Musicales de Haute-Provence" de Forcalquier.

Toca un violoncel construït per Gioffredo Cappa l'any 1696, préstec de Mécénat *Musical Société Générale*.

... Pau Casals va descobrir les 'Suites' de Bach al gran públic a partir del 1901?

No se sap exactament quin va ser el concert on el músic del Vendrell va tocar per primera vegada en públic una de les peces, però hi ha testimoni escrit a la premsa de la interpretació d'una de les suites a Barcelona, en diversos concerts al costat del pianista Harold Bauer, l'octubre d'aquell any.

... Queyras va encarregar a cinc autors sengles peces perquè dialoguessin amb les Suites de Bach?

Aquestes peces de violoncel sol, pensades per a ser interpretades com a ecos entre les diverses suites, les introduïen, les connectaven o les reflectien. Els compositors que van escriure aquestes obres van ser Ivan Fedele, Jonathan Harvey, Gilbert Amy, Misato Mochizuki i Ichiro Nodaira.

... una de les interpretacions més impactants del Preludi de la Suite núm. 1 es va fer dins d'un vagó de metro?

És un dels moments més recordats de la pel·lícula *El silenci abans de Bach*, de Pere Portabella, estrenada l'any 2007. Aquella escena en concret es va filmar en un sol pla seqüència, de nit, dins d'un vagó de la Línia 2 del Metro de Barcelona, mentre el comboi estava en marxa. Els intèrprets són una vintena de violoncel·listes, majoritàriament estudiants vinculats al Conservatori Municipal de Barcelona, que interpreten la

música de Bach mentre de fons sonen els sorolls ambientals del metro.

... el fill de Queyras es dedica a pintar de colors estoigs d'instruments?

Es diu Jérémie Queyras i està establert a Londres, on actualment estudia a l'Art Academy. Una de les seves activitats com a artista consisteix a pintar de colors vius fundes de violins, violes i violoncels. *"M'he trobat amb molts músics que viatgen molt als que realment els agrada la idea de tenir un estoig ben acolorit per alegrar-los el dia, tenint en compte que passen molt de temps en llocs molt grisos i avorrits, com aeroports o estacions de tren"*, diu Jérémie a la seva pàgina web, on podem veure també al seu pare amb un d'aquests estoigs. Allà també explica que un dels artistes que més l'ha influït és Joan Miró.

... les 'Suites' de violoncel s'han gravat amb altres instruments?

Així a Spotify podem trobar integrals d'aquestes peces en versions per a viola de gamba (Paolo Pandolfo, 2001), flauta de bec (Marion Verbruggen, 2001), saxofon baríton (Henk van Twillert, 2006), marimba (Gwendolyn Burgett Thrasher, 2007), contrabaix (François Rabbath, 2012), llaüt (Hopkinson Smith, 2013), guitarra (Michael Nicolella, 2014), lautenwerk -clave amb so de llaüt- (Wolfgang Rübsam, 2017) o viola (Kim Kashkashian, 2018), entre d'altres.

J. S. BACH: COMPLETE CELLO SUITES (2 CDs)

Jean-Guihen Queyras (violoncel)
CD HARMONIA MUNDI (2007)

MAKING OF DEL CD DE LES SUITES DE VIOLONCEL (EN FRANCÈS)

youtu.be/JbMwaZ35wew

VIVALDI: SONATAS FOR CELLO & BASSO CONTINUO

Jean-Guihen Queyras (violoncel) · Lee Santana (tiorba) · Christoph Dangel (violoncel) · Michael Behringer (clavicèmbal, orgue)
CD HARMONIA MUNDI (2018)

LAS SUITES PARA VIOLONCHELO: EN BUSCA DE PAU CASALS, J.S. BACH Y UNA OBRA MAESTRA

Eric Sibli
Traducció: Julio Fajardo Herrero
324 pàgines
TURNER PUBLICACIONES (2011)

WEB DE JEAN-GUIHEN QUEYRAS

jeanguihenqueyras.com

FACEBOOK DE JEAN-GUIHEN QUERAS

facebook.com/QueyrasJG

TWITTER DE JEAN-GUIHEN QUEYRAS

twitter.com/queyrasjg

ENTREVISTA A JEAN-GUIHEN QUEYRAS (CATALUNYA MÚSICA, 2011)

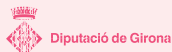
bit.ly/2XCECqt

festival NITS DE CLÀSSICA

FUNDACIÓ AUDITORI PALAU DE CONGRESSOS GIRONA

Girona
Cultura
Festivals

PATRONS

MECENES

COL·LABORADORS PRINCIPALS

LA VANGUARDIA

AMB EL SUPORT DE

MITJANS COL·LABORADORS

Propers concerts

Diumenge 21 de juliol
19h. Auditori de Girona
(Sala Montsalvatge)
Preu Emocional

**JOVE ORQUESTRA
DE LES COMARQUES
GIRONINES**

Dissabte 27 de juliol
20.30h
Auditori de la Mercè
Preu: 20€

**MILOŠ
KARADAGLIĆ**
GUITARRA

Més informació: www.auditorigirona.org/nitsdeclassica · 872 08 07 09

Segueix-nos a:

@NitsdeClassica

#CiutatdeFestivals

AuditoriGirona

#Nits4G

Auditori_gi

AuditorideGirona

NITS 4G

Sou instagramers, tuitaires, bloguers? Veniu a Nits de Clàssica i convertiu-vos en influencer del festival. Envieu un correu a info@auditorigirona.org i aconsegiu l'acreditació. Us reservem una zona especial per a vosaltres. Places limitades.